

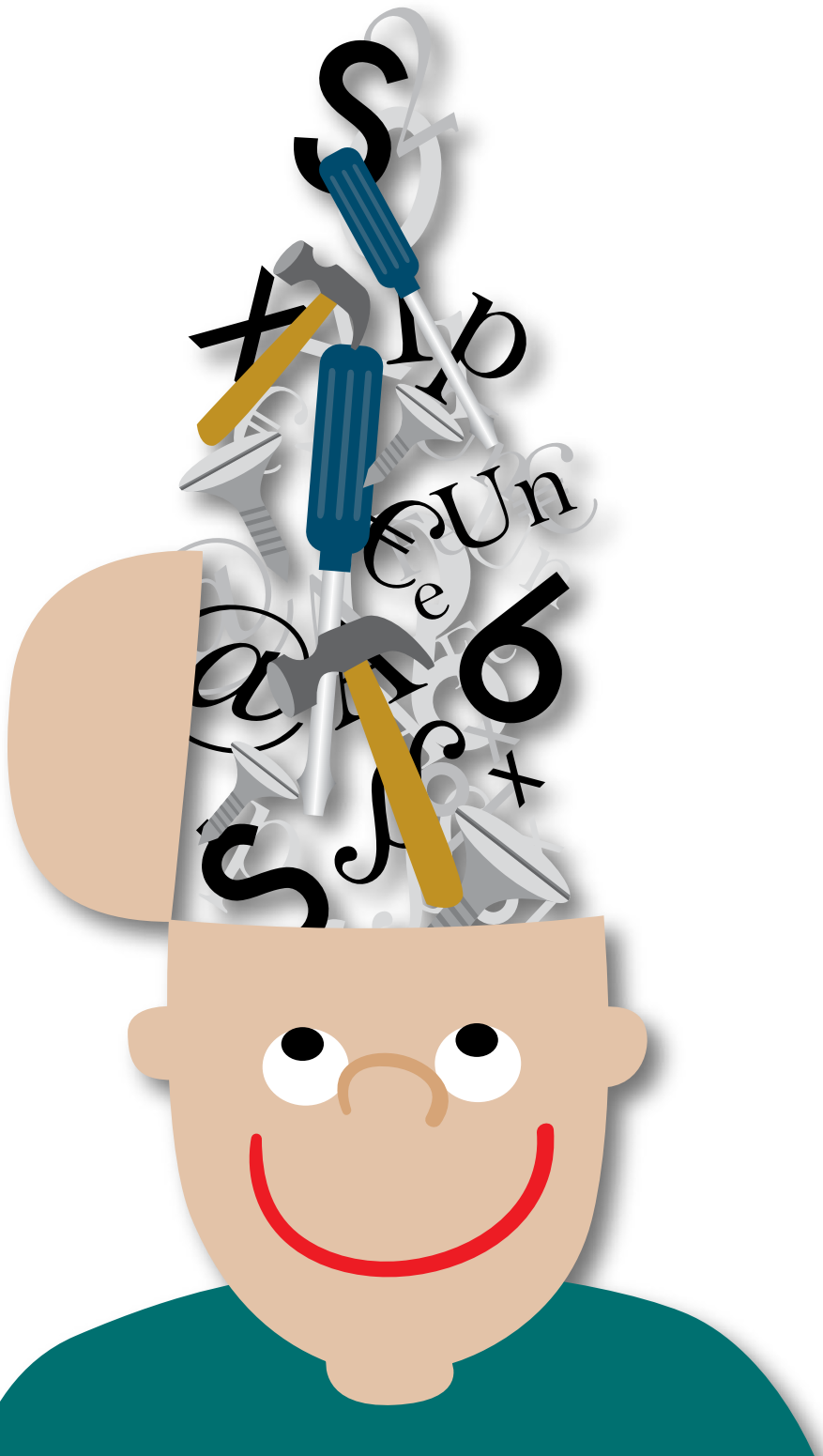
3. Alle unge skal have en ungdomsuddannelse

Alle unge skal have en ungdomsuddannelse, så de er rustet til arbejdsmarkedet og videre uddannelse. De unge skal enten have en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse.

Næsten alle unge starter på en ungdomsuddannelse, men mange falder fra. Frafaldet er især højt for erhvervsuddannelserne. Målsætningen om, at mindst 95 pct. skal gennemføre en ungdomsuddannelse, stiller især krav om, at flere gennemfører en erhvervsuddannelse.

REGERINGENS MÅL FOR AT ALLE UNGE SKAL HAVE EN UNGDOMSUDDANNELSE

- Mindst 85 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2010 og mindst 95 pct. i 2015.
- Ungdomsuddannelserne skal være attraktive, og kvaliteten skal være i top.
- Erhvervsuddannelserne skal udfordre de dygtigste elever og give dem muligheder for videre uddannelse. Samtidig skal erhvervsuddannelserne rumme realistiske uddannelses tilbud til elever med svage faglige forudsætninger.

Unge med en erhvervsuddannelse har en høj beskæftigelsesgrad. Og mange erhvervsuddannelser giver de unge færdigheder på et højt niveau.

Men erhvervsuddannelserne har også en række svagheder. Der er ikke nok praktikpladser. Der mangler uddannelses tilbud til såvel stærke elever, som elever med svage forudsætninger. Udbuddet af uddannelserne og uddannelsernes indhold udvikles ikke godt nok til nye krav på arbejdsmarkedet.

Målet om, at alle skal have en ungdomsuddannelse, kan kun nås, hvis alle, der er involveret i uddannelserne, løfter deres ansvar. Eleverne skal have bedre forudsætninger med fra folkeskolen. Eleverne og deres for-

ældre skal forstå betydningen af en ungdomsuddannelse. Kommunerne skal give de unge en god vejledning og have et klart ansvar for, at de unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse. Arbejdsgiverne skal sikre et tilstrækkeligt antal praktikpladser. De enkelte erhvervsskoler skal sikre høj kvalitet. Og frafaldet skal bringes ned på både erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser.

Erhvervsuddannelserne skal trindeles, så de passer til både de dygtige og de svage elever. Og der skal skabes bedre grundlag for at uddannelsesdække flere beskæftigelsesområder end i dag og hurtigere tilpasse uddannelsesudbuddet til nye behov på arbejdsmarkedet.

STRATEGI FOR AT ALLE UNGE SKAL HAVE EN UNGDOMSUDDANNELSE

1. Tidlig vejledning og bedre brobygning skal sikre, at alle unge starter på den rigtige ungdomsuddannelse.
2. Kommunerne skal have et klart ansvar for, at alle unge får en ungdomsuddannelse.
3. Arbejdsgiverne skal sikre praktikpladser nok.
4. Erhvervsuddannelserne skal passe til både de bogligt svage og stærke elever.
5. Erhvervsgrunduddannelsen skal give flere unge en uddannelse.
6. Frafaldet på ungdomsuddannelserne skal ned.
7. Erhvervsuddannelserne skal uddanne til nutidens og fremtidens arbejdsmarked.

3.1 Tidlig vejledning og bedre brobygning skal sikre, at alle unge starter på den rigtige ungdomsuddannelse

Mange unge falder fra undervejs i ungdomsuddannelserne og får aldrig en uddannelse. Det skyldes bl.a. utilstrækkelige forudsætninger og usikkerhed over for egne evner og muligheder.

Derfor skal vejledningen om ungdomsuddannelserne starte tidligere i folkeskolen og have fokus på de unge, som har særlig behov for vejledning og støtte. Forældrene har et medansvar for at få deres unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse. En del unge kommer imidlertid fra uddannelsesfremmede miljøer og kræver derfor særlig støtte. Det gælder bl.a. mange indvandrere. Unge, der er uafklarede i deres uddannelsesvalg, skal have målrettet vejledning. Undervisningen efter 9. klasse skal målrettes brobygning til erhvervsuddannelserne.

Tidlig og differentieret vejledning i folkeskolen:

Fra folkeskolens 6. klasse skal der tilrettelægges en særlig indsats for elever, der har en øget risiko for ikke at påbegynde eller gennemføre en ungdomsuddannelse. Brobygning i overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelserne skal styrkes gennem en tidligere introduktion til ungdomsuddannelserne og gennem en præcisering af kravene til anvendelse af den enkelte elevs uddannelsesplan.

Særlige undervisningsforløb i 8.-9. klasse for

skoletrætte elever: Skolerne skal i 8.-9. klasse gøre øget brug af individuelle og praksisnære undervisningsforløb for skoletrætte elever og andre med særlige behov herfor.

Mentorordning for de særligt udsatte unge:

Unge, som ikke har tilstrækkelig voksenkontakt og derfor har brug for opfølgning i hverdagen, skal fra 9. klasse have mulighed for at få tilknyttet en mentor.

Ny ungdomsklasse: Der skal ske en målretning af undervisningen efter 9. klasse. 10. klasse skal erstattes af en ny ungdomsklasse, som skal være rettet mod de unge, der har brug for at forbedre deres forudsætninger for at tage en erhvervsuddannelse. Ungdomsklassen vil bestå af ét eller evt. to moduler af 20 uger med almen undervisning, brobygning og mulighed for praktikophold, målrettet de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Krav til elevernes uddannelsesplan: Der skal indføres præcise krav til folkeskoleelevernes uddannelsesplan og stilles krav om, at oplysningerne i den enkelte elevs uddannelsesplan bruges ved planlægningen af den indledende fase af ungdomsuddannelsen.

Bedre vejledning om kravene i ungdomsuddannelserne: Ungdommens Uddannelsesvejledning skal sørge for opkvalificering af vejledernes viden om de forskellige ungdomsuddannelser.

3.2 Kommunerne skal have et klart ansvar for, at alle unge får en ungdomsuddannelse

Ansvar for at de unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse er ikke klart placeret i dag. Der mangler overblik over, hvilke unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse og hvorfor.

Kommunerne skal have et klart ansvar for, at den enkelte unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse. Alle kommuner skal udarbejde en handlingsplan for, at alle unge får en uddannelse. Kommunerne skal følge systematisk op over for unge, der ikke starter på en uddannelse, eller som falder fra.

Præcisering af lovgrundlaget om kommunalbestyrelsens ansvar for uddannelse: Det skal præciseres i lovgrundlaget, at kommunalbestyrelsen har et klart og sammenhængende ansvar for børns læring og uddannelse fra førskolealderen til de unge forlader folkeskolen, og skal have et klarere og mere sammenhængende medansvar for, at de unge går i gang med og fuldfører en ungdomsuddannelse.

Kommunerne skal have et klart ansvar for, at alle unge får en ungdomsuddannelse: Kommunernes ansvar for, at alle unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse skal styrkes. Det kan fx ske

gennem økonomiske incitament, der understøtter målsætningen om, at unge alle skal have en kompetencegivende ungdomsuddannelse, fuld kommunal finansiering af produktionsskolerne samt aftaler med kommunerne om resultatmål for den kommunale indsats.

Kommunal handlingsplan for, at alle unge gennemfører en uddannelse: Kommunerne skal udarbejde en handlingsplan for deres indsats for at unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Handlingsplanen skal årligt drøftes i kommunalbestyrelsen. Der skal etableres en central kortlægning af, hvor

stor en andel af en ungdomsårgang, der får en ungdomsuddannelse i de enkelte kommuner, så indsatsen kan sammenlignes. Resultatet skal offentliggøres.

Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen: Kommunerne skal forpligtes til at etablere en systematisk, opsøgende og opfølgende indsats over for den enkelte unge, der ikke er påbegyndt eller har afbrudt en ungdomsuddannelse.

3.3 Arbejdsgiverne skal sikre praktikpladser nok

For at nå målet om, at mindst 95 pct. af de unge i 2015 skal gennemføre en uddannelse, skal der frem til 2015 oprettes langt flere praktikpladsaftaler i de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Antallet af praktikpladser er vokset meget i de seneste år. Hvis det viser sig, at udviklingen i de kommende år ikke er tilstrækkeligt til at sikre målet om, alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse, vil regeringen yderligere styrke den enkelte virksomheds tilskyndelse til at oprette praktikpladser. Det offentlige skal øge antallet af praktikpladser.

Erhvervsuddannelserne skal dække flere beskæftigelsesområder end i dag. Det vil give flere virksomheder mulighed for at deltage i uddannelsen af unge.

Antallet af praktikpladser skal øges: Antallet af praktikpladser er øget betydeligt de senere år. Regeringen vil følge udviklingen i antallet af praktikpladser og vurdere, om udviklingen i antallet af praktikpladser er tilstrækkeligt til, at målet om, at mindst 95 pct. af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse, kan nås. Hvis dette ikke er tilfældet, vil regeringen yderligere styrke den enkelte virksomheds incitament til at indgå elevaftaler med unge på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Flere praktikpladser på flere beskæftigelsesområder: Flere beskæftigelsesområder skal dækkes af erhvervsuddannelser. Det vil udvide mulighederne for praktikpladser. Hvis de eksisterende faglige udvalg ikke reelt påtager sig opgaven med at dække behovet, skal der nedsættes særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven, jf. afsnit 7 i dette kapitel. Skolerne skal have bedre grundlag for at oprette nye fleksible, individuelle erhvervsuddannelser. Uddannelserne skal fx kunne omfatte dele af en eller flere erhvervsuddannelser mv. og bestå af skoleundervisning og praktikuddannelse i en virksomhed.

Flere praktikpladser i staten: Staten skal øge antallet af praktikpladser med 25 pct. inden udgangen af 2007.

Flere praktikpladser i kommunerne: Regeringen vil med KL drøfte måltal for antallet af praktikpladser i kommunerne. Kommunerne skal stille praktikpladser til rådighed i et omfang, der svarer til de kommunale arbejdspladseres behov for uddannet arbejdskraft. På social- og sundhedsområdet skal kommunerne oprette det antal praktikpladser, der er fastlagt gennem dimensionerings-

ordningen. Ved udlicitering af kommunale pleje- og omsorgsopgaver kan kommunen opfylde sin forpligtelse ved at lade den private virksomhed overtage uddannelsesopgaven. Tilsvarende kan kommuner sikre oprettelse af praktikpladser inden for andre områder fx ved, at private virksomheder, der udfører kommunale opgaver, uddanner elever.

Mulighed for dimensionering af de mest populære uddannelser: Der skal etableres mulighed for at dimensionere og adgangsbegrænse de mest populære modeuddannelser allerede ved indgangen til erhvervsuddannelsens grundforløb. Det vil bidrage til at mindske frafaldet i grundforløbet og øge elevernes faglige og geografiske mobilitet.

Aflønning af lærlinge: Det henstilles til parterne, at nye overenskomster om aflønning af lærlinge ikke hæmmer etableringen af det tilstrækkelige antal praktikpladser.

Erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende indsats skal øges og professionaliseres: Erhvervsskolerne skal give eleverne vejledning, når de slutter grundforløbet og i perioden efter afsluttet grundforløb, indtil eleven får en uddannelsesaftale eller går i gang med anden uddannelse eller beskæftigelse. Som led i denne indsats skal skolerne have mulighed for at tilrettelægge korte praktikophold i virksomheder. Skolerne skal offentliggøre nøgletal på praktikpladsområdet, som kan anvendes til benchmarking.

3.4 Erhvervsuddannelserne skal passe til både de bogligt svage og stærke elever

Når flere unge i fremtiden skal gennemføre en erhvervsuddannelse, vil elevernes faglige forudsætninger blive mere forskelligartede.

Derfor skal grundforløbet i erhvervsuddannelserne tilrettelægges, så det passer til de unges forskellige behov. Erhvervsuddannelserne skal have tydelige adgangsveje rettet mod elever med meget forskellige forudsætninger. Erhvervsuddannelserne skal opdeles i trin, så alle kan få en kompetencegivende uddannelse, der passer til deres forudsætninger.

Grundforløbet skal være mere elev- og praksisnært: Grundforløbet skal være mere fleksibelt og praksisnært, så eleverne møder fagligheden inden for det valgte uddannelsesområde tidligt. Det skal forberede eleverne bedre til arbejdsmarkedet og bidrage til at mindske frafaldet.

Særlige grundforløb, som passer til elevernes kompetencer: Erhvervsskolerne skal ved indgangen til grundforløbet vurdere elevernes kompetencer og fx udbyde særlige grundforløb for grupper af elever, som har brug for mere stabile sociale rammer om undervisningen, og elever, som har brug for undervisning i det danske sprog og i dansk kultur- og samfundsforståelse.

Fleksible adgangsveje for unge med svage forudsætninger: Forberedelse af unge med svage forudsætninger eller med ringe motivation til at starte en erhvervsuddannelse skal fremmes gennem trainee-forløb eller praktiske adgangsveje. For

det statslige område er der indgået en aftale mellem staten og personaleorganisationerne om oplæring på særlige vilkår (integrations- og oplæringsstillinger).

Trindeling af uddannelserne: For at skabe klare uddannelses tilbud til unge med såvel stærke som svage forudsætninger for uddannelse samt for at sikre en tydeligere adgang til videregående uddannelse skal erhvervsuddannelserne opdeles i trin. Hvert trin skal afspejle en jobprofil, som har et modsvar på arbejdsmarkedet. Den enkelte elev skal endvidere have bedre mulighed for at vælge forskellige niveauer i fagene.

Erhvervsuddannelserne skal udfordre de stærke unge: Alle erhvervsuddannelser på 3 år og derover skal være en tydelig adgangsvej til korte videregående uddannelser, jf. afsnit 5 i kapitel 6.

3.5 Erhvervsgrunduddannelsen skal give flere unge en uddannelse

Nogle unge har ikke forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse. For disse unge er erhvervsgrunduddannelserne et velegnet tilbud. Erhvervsgrunduddannelsen er tilpasset den enkelte elev, består i høj grad af praktik og har et skoleforløb, som er sammensat af elementer fra en række uddannelsesområder, herunder erhvervsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser. Men erhvervsgrunduddannelserne bruges for lidt.

Derfor skal kommunerne forpligtes til at bruge erhvervsgrunduddannelserne, og uddannelserne skal kunne udbydes på erhvervsskolerne. Produktionsskolerne skal tilbyde eleverne uddannelse og oplæring, som kan give merit i de kompetencegivende uddannelser. Og ydelsen på produktionsskolerne skal sættes ned til SU-niveau for at tilskynde de unge til at begynde på en kompetencegivende uddannelse.

Kommunal forpligtelse til at anvende erhvervsgrunduddannelse: Kommunerne skal forpligtes til enten selv at oprette erhvervsgrunduddannelser for unge i en utilfredsstillende uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig situation eller henvise disse unge til erhvervsgrunduddannelse på en erhvervsskole eller en produktionsskole.

Erhvervsskoler skal kunne udbyde erhvervsgrunduddannelse: Erhvervsskoler skal have bedre mulighed for at oprette erhvervsgrunduddannelser. Indgåelse af en aftale om erhvervsgrunduddannelse mellem en ung og en erhvervsskole eller en produktionsskole forudsætter forudgående vurdering i Ungdommens Uddannelsesvejledning af, om den unge tilhører målgruppen.

Fjernelse af barrierer, der indebærer praktikpladsbegrænsning: Det skal sikres, at reglerne for oprettelse af praktikpladser ved erhvervsgrunduddannelser – eller den måde, som de anvendes på i praksis – ikke udgør en barriere for oprettelse af sådanne praktikpladser.

Målbretning af produktionsskoleforløb: Produktionsskoleforløbene skal målrettes, så de som hovedregel indeholder meritgivende brobygningsforløb til kompetencegivende uddannelse.

Ændring af produktionsskoleydelsen: For at øge de unges incitament til kompetencegivende uddannelse skal produktionsskoleydelsen sættes ned til SU-niveau.

3.6 Frafaldet på ungdomsuddannelserne skal ned

Næsten hver tredje, der starter på en erhvervsuddannelse, gennemfører ikke. 16 pct. af de matematiske elever og 20 pct. af de sproglige elever i det almene gymnasium afbryder deres uddannelse uden eksamen. Og på hf og htx er frafaldet væsentligt højere.

Det store frafald skal ned. Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal forpligtes til at udarbejde en hand-

lingsplan for, hvordan de vil sikre, at færre elever falder fra. Der skal laves indsatsaftaler med skoler med vedvarende store frafaldsproblemer. Vejledningen på uddannelserne skal forbedres. På erhvervsuddannelserne skal der etableres mentorordninger for de elever, der mangler støtte. Og der skal laves introduktionsforløb, tutorordning, studiebog og værkstedsundervisning på de gymnasiale uddannelser for at nedbringe frafaldet.

Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal lave handlingsplan for øget gennemførelse: Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal forpligtes til at udarbejde en årlig handlingsplan for øget gennemførelse, herunder mål for gennemførelse på de forskellige uddannelsestrin og -retninger. Handlingsplanen skal drøftes årligt i institutionens bestyrelse. Resultater og strategi skal offentliggøres på uddannelsesinstitutionens hjemmeside og evalueres årligt.

Indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer: Undervisningsministeriet skal etablere indsatsaftaler med institutioner, der har vedvarende problemer med at reducere frafaldet.

Bedre vejledning af eleverne: Vejledningen om uddannelses-, praktik- og erhvervsmuligheder skal

styrkes i erhvervsuddannelsernes grundforløb. Det kan fx ske ved korte praktikophold i virksomheder for elever, der begynder ad skoleadgangsvejen. Skolerne skal forpligtes til at gennemføre en styrket opsøgende indsats i forhold til elever med særligt behov og deres forældre.

Mentorordninger, skolemiljø og rådgivning: På erhvervsuddannelserne skal der etableres en mentorordning for de elever, der mangler støtte i form af voksenkontakt. Skolemiljøet skal forbedres, og de psykologiske rådgivningsfunktioner skal styrkes.

Bedre tilbagemelding fra ungdomsuddannelser til folkeskole: Ungdomsuddannelserne skal melde tilbage til folkeskolen om elevernes standpunkt i det første år. Det vil øge folkeskolens kendskab til kra-

vene på ungdomsuddannelser og dermed styrke vejledningen af folkeskoleeleverne om ungdomsuddannelserne.

Nye tiltag for lavere frafald: Frafaldet i de gymnasiale uddannelser skal bringes ned. Det skal bl.a. ske ved introduktionsforløb, tutorordning, studiebog og værkstedsundervisning.

Gennemsigthed om overgang til videregående uddannelser: Studievejlscentrene skal formidle erfaringer for, hvordan de gode institutioner sikrer høj overgang til videregående uddannelser og lavt frafald, jf. afsnit 2 i kapitel 4.

3.7 Erhvervsuddannelserne skal uddanne til nutidens og fremtidens arbejdsmarked

Udviklingen på arbejdsmarkedet skaber løbende behov for nye uddannelser, som går på tværs af de historiske strukturer på arbejdsmarkedet. Hidtil har erhvervsuddannelserne været for langsomme til at sikre nye uddannelser til nye behov. Det gælder fx på IT-området.

Der skal skabes bedre grundlag for at uddannelsesdække flere beskæftigelsesområder end i dag og hurtigere tilpasse uddannelsesudbuddet til nye behov på

arbejdsmarkedet. Styringen af udviklingen af uddannelserne skal være mere dynamisk og strategisk. Skolernes grundlag for at tilrettelægge individuelle erhvervsuddannelser skal styrkes. Lærerne skal have solidt kendskab til den branche- og fagteknologiske udvikling.

Bedre grundlag for at uddannelsesdække flere beskæftigelsesområder:

For at sikre en løbende tilpasning af erhvervsuddannelserne til arbejdsmarkedets behov skal der etableres en analyse- og prognosevirksomhed, som systematisk skal identificere behovet for nye og tværgående uddannelser. Hvis de eksisterende faglige udvalg ikke reelt påtager sig at dække behovet, skal der nedsættes særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven.

Individuelle erhvervsuddannelser: Der skal være bedre mulighed for at sammensætte individuelle erhvervskompetencegivende uddannelser, herunder forløb der går på tværs af uddannelses- og beskæftigelsesområder.

Mere overskueligt uddannelsessystem for alle brugere:

De erhvervsrettede ungdomsuddannelser skal sammentænkes i en rammelov med fælles generelle bekendtgørelser samt med bekendtgørelser for de enkelte uddannelser. Der skal etableres en mere enkel og dynamisk mål- og rammestyring samt øget vægt på målstyring frem for tidsstyring af de enkelte uddannelsesforløb.

Den erhvervspædagogiske læreruddannelse

skal være tidssvarende: Lærernes faglige og pædagogiske forudsætninger skal ajourføres i forhold til nuværende krav og til fremtidens udfordringer, ligesom lærerne skal have et solidt kendskab til den branche- og fagteknologiske udvikling.

